

Şair Tayyib Atmaca'ya Sorduk

Eskişehir'de yaşayan Şair Tayyib Atmaca dipdalga.net'in sorularını yanıtladı. Tayyib Atmaca Osmaniye'de yayınlanmış olan KIRAĞI Şiir Dergisi'nin yayın yönetmenliğini yaptı.

*** Kültür-sanat alanında bir kastlaşmadan bahsedebilir miyiz?**

Hayır, böyle olduğuna inanmıyorum. Yayına başlayan her dergi, gazete, diğer yayınların birincil amacı kendi düşüncelerini paylaşacak bir okuyucu dinleyici kitlesine ulaşarak seslerini çoğaltmaya çalışırlar. Daha doğrusu niyet ne ise akibet de o olur.

*** Şöhretli yazarların, çok satan kitapların; bu güce ulaşmasında niteliğin yeri nedir?**

Nitelik elbette birinci öncelik ama bu önceliği okuyucunun belirlediğini söyleyemeyiz. Taşlara kendini paralayan bir yazar ağzıyla kuş tutsa eseri ne kadar da nitelikli olsa da kitaplarını basmaya talip olacak bir yayınevi bulana kadar anasından emdiği süt burnundan gelir. Yayınevleri eserden ziyade isim üzerinde durduğundan dergilerde ve gazete köşelerinde yazan şairler yazarların çoğu sayfalar arasında kaybolup giderler. İşte bu sayfalar arasında çekip çıkarılan şairler yazarlar birilerinin de gayreti ile şöhretli yazar olurlar. Bazı istisnalar hariç şöhretli yazarların birçoğunun başına gelmedik iş kalmaz.

*** Büyük sermaye gücüne sahip yayınevleri ve banka yayınevleri; ne derece estetik, insani değer kaygıları taşıyor? Yayın çizgilerini ve amaçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Söz konusu yayınevlerinin birincil gayesi ortaya nitelikli eserler çıkarmak değil, yayın tekeline ellerinde tutup geniş dağıtım ağlarıyla okur pastasından paylarını çoğaltma gayesi güderler. Yaptığı yayınlarla insani değerleri ön plana çıkarma düşüncesiyle hareket ettiklerini zannetmiyorum. Asıl niyetleri para kazanmak, para kazanamıyorlarsa da prestijlerini koruyarak kitapta kazanamadıklarını başka yerlerde kazanmaktır. Yayın çizgilerinin ve amaçlarının tamamen “duygusal” olduğunu söylesek daha iyi olur.

*** Piyasa ilişkilerinin uzağında durmaya çalışan, başarılı bulduğunuz, yayınevleri ve dergiler var mı? İsim verebilir misiniz?**

Dergi olarak Arif Ay'ın EDEP dergisini söyleyebilirim.

*** Metropollerdeki; egemen yaklaşımın ve tarzın uzağında dergilerin, yayınevlerinin varoluş koşullarını nasıl görüyorsunuz?**

Yayıncılarla dirsek temasım olmadığından onların durumunu bilmiyorum ama dergilerin çoğu üç beş kişinin kişisel maddi ve manevi katkılarıyla yayınlarını sürdürdüklerini söyleyebilirim.

* Küçük yayınevlerinin bastığı nitelikli eserlerin; okurla buluşma imkanları ve imkansızlıkları nelerdir? Tanıtım ve dağıtım sorunlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Küçük yayınevleri ya yazarla birlikte kitabı ortaklaşa basıyor ya da baskı parasını yazardan alıyor. Böylece kendini riske atmıyor. Kitabın tanıtımı için birkaç internet sitesine ve kitap kataloglarına kitabı gönderiyor ondan sonra da pusuya yatıp kitap siparişlerini bekliyor. Bundan dolayı gerçek okur nitelikli yazar kim, çok okunan yazar kim pek haberdar olduğunu zannetmiyorum.

* Estetik düzeyi yüksek bir eserin, popüler olma koşulları var mı?

İsim yapmış bir yayınevi tarafından çıkarsa bu şansını sürdürür yoksa kitapçı raflarını işgal etmekten başka bir işe yaramaz. Söz konusu kitap hurda kâğıt olarak satılmadan sahafalara düşer de gerçek bir okurun eline geçerse o okur ve onun çevresi kadar popüler olur.

* Kültür-sanat alanında verilen ödüllerin bir kastlaşma yarattığını düşünüyor musunuz? Bu ödüller ne derece yeni değerler ile tanışmamızı sağlıyor?

Bu tür ödüller “ahbap-çavuş” ilişkisinin dışına çıkarsa yeni eserler, yeni yazarlarla buluşuruz. Çok satan kitap kapaklarının üzerine baktığımızda bilmem kaçınıcı baskı yazıyorsa orada biraz durmak gerek. Gerçekten öyle mi?

* Popüler ürünlerin yarattığı bilinci; estetik ürünlerin algılanmasında bir engel olarak görüyor musunuz?

Evet, öyle zaman oluyor ki ürün okurun gözüne kıymık gibi adeta çakılarak okur baskı altına alınmaya çalışılıyor.

* Edebiyat eleştirmenliğinin durumunu, popüler üretimlerin ele alınışı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Yaygın medyada popüler ürünlerin eleştirisine neden pek rastlanmıyor?

Eleştirmenin düşmanı dostundan daha çoktur. Gözünü daldan budaktan esirgeyen eleştirmen sayısı az olduğundan herkes birbirinin sırtını sıvazlıyor. Bir gazetenin kültür sanat sayfasında, bir televizyonun herhangi bir programında yer alabilmek için gerek yayınevi gerekse yazarın-şairin kişisel ilişkileri ön plana çıkıyor.

* Kültür-sanat ve iktidar-sermaye ilişkisi nasıl olmalı? Mevcut durumu nasıl görüyorsunuz?

Eskiden Osmanlı padişahları ilim ve sanat adamlarını korur, onların sanatlarını daha iyi yapmaları için onlara imkânlar tanırmış. Bu gün ise ilim adamlarımız hala yurt dışına kaçıyor, sanat adamlarımız ise yayın ağı geniş tüccar yayınevleri tarafından keşfedilmeyi bekliyor.

* Edebiyatçının; toplumsal bilinç yaratma, toplumsal dönüşümlere katkı sunma gibi bir misyonu var mıdır? Edebiyatçının misyonu ne olmalıdır?

Evet, vardır elbette. Öncelikle, Bizim Yunus'un "İlim ilim bilmektir/ İlim kendin bilmektir/ Sen kendin bilmez isen/ Bu nice okumaktır" ilkesine sahip olmayan şair-yazar-romancı-eleştirmen olamaz. Böylesine adam gibi adamlara ihtiyaç var mı? Var. Peki, bu adamlar nerede dersiniz onu da birinci amacı sanata edebiyata hizmet etmek olan yayıncılara sormak gerek.

Edebiyatçının misyonuna gelince: Nefsini önüne katarsan hayvan/ Arkana katarsan insan olursun/ O zaman biraz da yüreğin olur...

Kalp ve akıl terazisinde daraları çıkarılarak dizeye, cümleye, paragrafa dökülecek kelimelerle yola çıkılır. İşte bu sözlerle "gönüller yapmağa" gidilir.

* Evrensel bir kardeşlik dilinin yaratılmasında; toplumsal muhalefet nasıl bir işlev görür?

Toplumdan önce kendimizden başlamak zorundayız. Evrensel Kardeşlik Dili bütün dinlerde aynıdır. Allah bütün insanların kalbine kafasına aynı donanımları yüklemiştir. "Kendini bilen Rabbini bilir" ilkesiyle hareket edince evrensel kardeşlik dili kendiliğinden oluşur.